

กฎหมาย จันทรสุวรรณ 2550: ความหลากหลายชนิดและการประเมินถิ่นที่อยู่ที่เหมาะสมของ
ไม้สกุลมะเดื่อ ในสถานีวิจัยลุ่มน้ำแม่กลอง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ปริญา
วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (วนศาสตร์) สาขาชีววิทยาป่าไม้ ภาควิชาชีววิทยาป่าไม้ อาจารย์
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผู้ช่วยศาสตราจารย์คอรัก มารอด, D.Sci. 152 หน้า

การศึกษาความหลากหลายชนิดและการประเมินถิ่นที่อยู่ที่เหมาะสมของไม้สกุลมะเดื่อ บริเวณสถานี
วิจัยลุ่มน้ำแม่กลอง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ศึกษาเมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2548 ถึงเดือนกันยายน
พ.ศ. 2549 โดยสร้างแนวสำรวจ 5 แนว รวมระยะทาง 25 กิโลเมตร ให้ครอบคลุมทุกชนิดป่า คือป่า
ผสมผลัดใบ ป่าดิบแล้ง ป่าเต็งรัง และไร่ร้าง เก็บข้อมูลของไม้สกุลมะเดื่อทุกชนิดที่พบบนแนวสำรวจ
ห่างจากแนวกว้าง 10 เมตร และปัจจัยแวดล้อม(ความสูงจากระดับน้ำทะเล ความลาดชัน ทิศทางด้าน
ลาด สมบัติดิน ชนิดสังคมพืช และความใกล้ไกลจากแหล่งน้ำ)ที่มีผลต่อการกระจายของมะเดื่อ เก็บ
ตัวอย่างพรรณไม้จากพื้นที่ นำไปตรวจระบุชนิดโดยใช้ลักษณะทางสัณฐานวิทยาของพรรณไม้ บรรยาย
ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ และจัดทำรูปวิธานจำแนกชนิด และนำข้อมูลปัจจัยแวดล้อมมาวิเคราะห์หาถิ่น
ที่อยู่ที่เหมาะสมของไม้สกุลมะเดื่อทุกชนิดที่สำรวจพบ โดยการวิเคราะห์ทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ
ทางภูมิศาสตร์(GIS) ด้วยวิธีการซ้อนทับข้อมูล

ผลการศึกษา พบไม้สกุลมะเดื่อ 22 ชนิด ใน 6 สกุลย่อย ได้แก่ สกุลย่อย Urostigma 10 ชนิด
สกุลย่อย Sycomorus 7 ชนิด สกุลย่อย Sycidium 2 ชนิด สกุลย่อย Pharmacosycea สกุลย่อย Ficus และสกุล
ย่อย Synoecia พบสกุลย่อยละ 1 ชนิด เป็นไม้ที่นำมาเข้ามาปลูกในพื้นที่ 2 ชนิด คือ ยางอินเดีย (*Ficus*
elastica Roxb.) และไทรย้อยใบแหลม (*F. benjamina* L.) และจากการวิเคราะห์ ทาง GIS เพื่อหาถิ่นที่อยู่
ที่เหมาะสม สามารถแบ่งไม้สกุลมะเดื่อสองกลุ่ม คือ (1.) กลุ่มที่มีความจำเพาะต่อปัจจัยด้านความชื้น พบ
หลายชนิดขึ้นเฉพาะริมน้ำ ได้แก่ เตือกวาง (*F. callosa* Willd.) เตื่อน้ำ (*F. ischnopoda* Miq.) มะเดื่อหิน (*F.*
montana Burm.f.) และ มะเดื่อผา (*F. squamosa* Roxb.) และมี 1 ชนิดที่พบเฉพาะป่าดิบแล้ง คือ ช้าง (*F.*
fistulosa Reinw. ex Blume) และ (2.) กลุ่มที่ไม่จำเพาะต่อสภาพปัจจัยแวดล้อม เป็นกลุ่มที่ขึ้นได้ทั่วไป
ได้แก่ ทุกชนิดในสกุลย่อย Urostigma ซึ่งมีโครงสร้างที่ช่วยในการป้องกันการสูญเสียน้ำ ปากใบอยู่ลึก
ลงในผิวใบ จึงสามารถทนความแห้งแล้งในบางฤดูกาลได้ดี ผลจากการศึกษาในครั้งนี้สามารถนำไปใช้
ในการวางแผนเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรพรรณพืชและสัตว์ป่า และถือเป็นต้นแบบในการศึกษาด้าน
ความหลากหลายทางชีวภาพของพืชสำหรับใช้ศึกษาในกลุ่มพืชอื่นๆต่อไป

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

241 นด 1 50